

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum iudicaria potestas sit attribuenda Christo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

quod accipitur forma iudicij: sed Filius est sapientia genita & ueritas a patre procedens: ergo iudiciaria potestas proprie attribuitur filio Dei. Maior declaratur discurrendo per illa tria. Et probatur: quia ipsa ratio iudicij est lex sapientia & ueritatis. Et confirmatur auctoritate Augustini.

¶ Secundo, Vtrum conueniat sibi, secundum quod est homo.

¶ Tertio, Vtrum eam fuerit ex meritis adeptus.

¶ Quarto, Vtrum eius potestas iudiciaria, sit uniuersalis respectu omnium hominum.

¶ Quinto, Vtrum praeter iudicium, quod agit in hoc tempore, sit expectandum aliud uniuersale iudicium futurum per ipsum.

¶ Sexto, Vtrum eius iudiciaria potestas etiam ad angelos se extendat.

¶ De executione autem finalis iudicij * conuenientius agetur, cum considerabimus de his, quae pertinent ad finem mundi: nunc autem sufficit ea sola tangere, quae pertinent ad Christi dignitatem.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum iudiciaria potestas sit specialiter Christo attribuenda.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod iudiciaria potestas non sit specialiter attribuenda Christo. Iudicium enim aliquorum uidetur pertinere ad dominum, unde dicitur Roma. 14. Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Sed esse Dominum creaturarum, est commune toti Trinitati. non ergo specialiter debet attribui Christo iudiciaria potestas, ¶ 2 Præter. Daniel. 7. dicitur, Antiquus dierum sedit, & postea subditur, Iudicium sedit, & libri aperti sunt: sed antiquus dierum intelligitur pater, quia, ut * Hilarius dicit, in patre est aeternitas. ergo iudiciaria potestas magis est attribuenda patri quam Christo.

¶ 3 Præter. Eiusdem uidetur esse iudicare, cuius est arguere: sed arguere, pertinet ad Spiritum sanctum: dicit enim Dominus Ioan. 16. Cum autem uenerit ille (scilicet Spiritus sanctus) arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio. ergo iudiciaria potestas magis debet attribui Spiritui sancto, quam Christo.

SED CONTRA est, quod dicitur actuum 10. de Christo, Hic est, qui constitutus est a Deo, iudex uiuorum & mortuorum.

RESPON. Dicendum, quod ad iudicium faciendum, tria requiruntur. Primo quidem, potestas subditos coercendi, unde dicitur Eccle. 7. Noli quare fieri iudex, nisi ualeas uirtute irrumperere iniquitates. Secundo, requiritur rectitudinis zelus, ut scilicet aliquis non ex odio uel timore, sed amore iustitiae iudicium proferat, secundum illud Prou. 2. Quae enim diligit Dominus, corripit, & quasi pater in filio complacet sibi. Tertio, requiritur sapientia, secundum quam formatur iudicium, unde dicitur Eccl. 10. Iudex sapiens iudicabit populum suum. Prima autem duo praerogantur ad iudicium, sed proprie tertium est, secundum quod accipitur forma iudicij, quia ipsa ratio iudicij, est lex sapientiae uel ueritatis, secundum quam iudicatur. Et quia Filius est sapientia genita, & ueritas a patre procedens, & ipsum perfecte representans, ideo proprie iudiciaria potestas attribuitur filio Dei. Unde Augustinus dicit in lib. de Vera religione. Haec est incommutabilis illa ueritas, quae lex omnium artium recte dicitur, & ars omnipotentis artificis. Ut autem nos & omnes animae rationales, secundum ueritatem de inferioribus

recte iudicamus, sic de nobis quando eidem cohaeremus, sola ipsa ueritas iudicat: de ipsa uero nec pater: non enim minus est, quam ipse. Et ideo quae pater iudicat, per ipsam iudicat. Et postea concludit, pater ergo non iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ex illa ratione probatur, quod iudiciaria potestas sit communis toti Trinitati, quod uerum est: sed tamen per quandam appropriationem, iudiciaria potestas attribuitur Filio, ut dictum est. *

AD SECUNDVM dicendum, quod sicut Augustinus dicit in 6. de Tri. Patri attribuitur aeternitas propter commendationem principij, quod importatur in ratione aeternitatis. Ibidem etiam Augustinus dicit, quod Filius est ars patris. Sic igitur auctoritas iudicandi attribuitur patri, in quantum est principium Filij, sed ipsa ratio iudicij attribuitur Filio, qui est ars & sapientia patris, ut scilicet, sicut pater facit omnia per Filium, in quantum est ars eius, ita etiam iudicat omnia per Filium, in quantum est sapientia & ueritas eius. Et hoc significatur in Daniele, ubi primo dicitur, quod antiquus dierum sedit, & postea subditur, quod filius hominis peruenit usque ad antiquum dierum, & dedit ei potestatem, & honorem, & regnum: per quod datur intelligi, quod auctoritas iudicandi est apud Patrem, a quo Filius accipit potestatem iudicandi.

AD TERTIUM dicendum, quod (sicut Augustinus dicit super Io.) ita dixit Christus quod Spiritus sanctus arguet mundum de peccato, tamquam diceret, ille diffundet in cordibus uestris charitatem: sic enim timore depulso, arguendi habebitis libertatem. Sic ergo Spiritus sanctus attribuitur iudicium, non quantum ad iudicij rationem, sed quantum ad affectum iudicandi, quem homines habent.

ARTICVLVS II.

¶ Super Quaestio. 19. Art. secundum.

Vtrum iudiciaria potestas conueniat Christo secundum quod est homo.

AD SECUNDVM sic proceditur. ¶ 1. Vbi, quod iudiciaria potestas non conueniat Christo, secundum quod est homo. Dicit enim Augustinus in lib. de Vera religione, quod iudicium attribuitur Filio, in quantum est ipsa lex prima ueritatis: sed hoc pertinet ad Christum, secundum quod est Deus. ergo iudiciaria potestas non conueniat Christo, secundum quod est homo, sed secundum quod est Deus. ¶ 2. Præter. Ad iudiciariam potestatem pertinet praemiare bene agentes, sicut & punire malos: sed praemium bonorum operum est beatitudo aeterna, quae non datur nisi a Deo: dicit enim Augustinus super Io. quod participatio Dei, sit anima beata, non autem participatione animae sanctae. ergo uidetur, quod iudiciaria potestas non conueniat Christo, secundum quod est homo, sed secundum quod est Deus.

¶ 3. Præter. Ad iudiciariam Christi potestatem

Titulus clarus est. In corpore tria sunt. Primo recitatur opinio Chrylosomi, qui aliter punctuarum textum euangelij, quam nos, ipse. illa uerba. Quia Filius hominis est, non coniungit cum praecedentibus, scilicet potestatem dedit ei iudicium facere: sed coniungit ea cum sequentibus, scilicet nolite mirari hoc: ita quod apud Chrylosomum concluditur prima sententia ibi, Potestatem dedit ei iudicium facere, & inchoat secunda sententia ibi, Quia Filius hominis est, & coelum dicitur ibi, Nolite mirari hoc. Et est sensus, Ioan. inter quod propterea quia Filius hominis est, non accipiant admirationem de antedicta sententia, potestatem dedit ei iudicium facere, ut clare patet in hac littera. Secundo, respondet quod una conclusio:

Non completur morte per ueritas.

His. de Trinitate. paulo a princ. & li. de synodis. paulo post prin.

Capit. 31. in 11m. tom. 1.

In corpore. Tit. 6. circa 11m. tom. 3.

Eodem modo dicitur. tom. 3.

Mon. 1. Ioan. inter princ. & med. tom. 3.

Tract. 1. de Ioan. inter princ. & med. tom. 3.

Ca. 31. circa prin. tom. 3.

Tract. 10. de Ioan. inter princ. & med. tom. 3.

Hen. tom. 1. an. 1. tom. 3.

Tract. 31. de Ioan. inter princ. & med. tom. 3.

Al. pro. conclusionem.